ผลกระทบของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 สู่การปรับตัวชุมชนวิถีใหม่ ในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

The Effects of the Epidemic of the Corona Virus-2019 : Toward the New-Normal Community in Mabo Subdistrict, Phayakkhaphumphisai District, Mahasarakham Province

(Received: September 27,2023 ; Revised: September 29,2023 ; Accepted: September 30,2023)

สุทธิพงษ์ ภารพันธ์[1]
Sutipong Parapun

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบและการปรับตัวสู่ชุมชนวิถีใหม่ของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ตำบลลานสะแก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชาชนในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ จำนวน 333 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์ตัวแทนในพื้นที่จำนวน 11 คน วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบของสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ต่อประชาชน ได้แก่ 1) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจส่งผลให้ประชาชนมีรายได้ลดน้อยลง 2) ผลกระทบด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต พบว่ามีความวิตกกังวล 3) ผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม มีการรวมกลุ่มกันน้อยลง สิ่งแวดล้อมได้รับการรบกวนจากมนุษย์น้อยลง 4) ผลกระทบด้านการรับรู้ข่าวสารและการใช้เทคโนโลยี ประชาชนให้ความสนใจข่าวสารและเกิดการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารมากขึ้น และ 5) ผลกระทบด้านการศึกษาส่วนใหญ่ปรับเป็นการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ทำให้ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของการปรับตัวสู่ชุมชนวิถีใหม่ พบว่า 1) ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนปรับตัวโดยการหารายได้เสริม และลดรายจ่าย 2) ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ประชาชนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการและระมัดระวังในการอยู่ร่วมกันมากขึ้น 3) ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม การรวมกลุ่มกันลดน้อยลง อยู่บ้านพักอาศัยมากขึ้นและหันมาใช้จ่ายระบบออนไลน์มากขึ้น 4) ด้านเทคโนโลยี ส่วนใหญ่ปรับตัวมาใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารข้อมูลผ่านแอพพลิเคชั่นกันมากขึ้น และ 5) ด้านการศึกษามีการปรับมาใช้ระบบออนไลน์

คำสำคัญ: การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา, ผลกระทบของประชาชน, การปรับตัว, ชุมชนวิถีใหม่

Abstract

This research was survey research aimed to studied the impacts and adaptation to new way of life of the people in the situation of COVID-19 spreading in the area of Ban Ma Bo sub-district health promoting hospital at Phayakkhaphumphisai district, Mahasarakham province. Participants were 333 people selected by stratified random sampling. Quantitative data were collected by questionnaires and analyzed by frequency and percentage, while qualitative data were collected by in-depth interviews with 11 key informants and analyzed by content analysis.

The results revealed that the impacts of the COVID-19 epidemic on people's lives included: 1) the economic impact linking to reduced income of people; 2) the physical and mental health impacts illustrating as anxious; 3) the social and environmental Impacts relating to less grouped together and less disturbing the environment from humans; 4) the information perception and the use of technology impacts showing paying more attention to news and learning to use more communication technology of people; and 5) the education impact linking to adjusting learning to be online and causing more expenditure of parents.

[1] นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่, อำเภอพยัคฆภูมิพิสัยจังหวัดมหาสารคาม, E-mail para_pun@hotmail.com

Regarding adjusting the ways of people's lives as new normal community, it was found that: 1) the economy aspect, people adjusted themselves by earning more extra income and reducing expenditures; 2) the physical and mental health aspects, most people followed the government regulations and be aware of themselves in grouping together; 3) the social and environmental aspects, people were less gathering together, more stayed at home, and more shopping and paying online; 4) the technology aspect, most people adapted themselves to use more communication technology via applications; and 5) the education aspect, there has been an adaptation to online learning.
Keywords: coronavirus epidemic, public impact, adaptation, new normal community

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ที่เกิดขึ้นจากประเทศจีนได้แพร่กระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ได้ส่งผลกระทบทำให้ประชาชนขาดแคลนรายได้เนื่องจากการจ้างงานลดลง ในขณะเดียวกันอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ในส่วนของเศรษฐกิจในครึ่งปีหลังยังไม่มีแนวโน้นฟื้นตัวอย่างชัดเจน ส่งผลกระทบต่อธุรกิจภาพรวมต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ถึงแม้จะมีมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้ออย่างรัดกุมแล้วก็ตามแต่ก็ยังมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของเชื้อโรคอยู่ การดำรงชีวิตของประชาชนต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ให้สอดรับกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล[1] หากประชาชนมีการตั้งรับกับสถานการณ์หรือเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงก็จะสามารถดำรงอยู่ในชีวิตวิถีใหม่ได้ ทั้งนี้การปรับตัวของประเทศสามารถปรับตัวในวิถีใหม่ ซึ่งอาจยังไม่สะท้อนความเป็นจริงของประเทศการเข้าไปศึกษาการปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตวิถีใหม่ในระดับชุมชน จึงจะสามารถสะท้อนการดำรงอยู่ของประชาชน ในสถานการณ์ปัจจุบันได้บทบาทหน้าที่หน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ในการดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่โดยเฉพาะโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลจะต้องให้ความสำคัญในการดำเนินงานดังกล่าวในการสร้างความรู้จากสถานการณ์จริงในพื้นที่จริง ทั้งนี้บทบาทของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล มีดังนี้คือ 1. มุ่งเข้าหาประชาชนและชุมชนเพื่อสร้างสุขภาพเป็นหลัก และ จัดการกับปัจจัยเสี่ยงที่เป็นต้นเหตุปัญหาสุขภาพ 2. บริการอย่างต่อเนื่อง สามารถให้คำปรึกษาและส่งต่อผู้ป่วยได้ตลอดเวลา โดย มีการปรึกษาทีมแพทย์ในโรงพยาบาลพี่เลี้ยง หากมีกรณีฉุกเฉินให้มีระบบแพทย์ฉุกเฉิน ออกไปรับผู้ป่วยและให้การปฐมพยาบาลก่อนส่งต่อ และ 3. เชื่อมโยงกับระบบบริการสุขภาพระดับอื่นในการดูแลผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะทิศทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล เน้นสร้างสุขภาพมากกว่า การซ่อมต้องเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะการปรับพฤติกรรม การเป็นหน่วยบริการสาธารณสุขในระดับตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลถูกกำหนดให้มีภาระหน้าที่ที่สำคัญ 5 ด้าน คือ การส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล การควบคุมป้องกันโรค การฟื้นฟูสภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข[2]

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขนาดเล็ก มีประชากรที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 2,068 คน 11 หมู่บ้าน 844 หลังคาเรือน จำนวนโรงเรียน 1 แห่ง เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนมีภารกิจหลักในการส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล การควบคุมป้องกันโรค การฟื้นฟูสภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนตามภาระหน้าที่สำคัญของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล เพื่อพัฒนาด้านสุขภาพของชุมชน ความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน จากสถานการณ์การ

ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 พบว่า โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ มีผู้ป่วยติดเชื้อโควิด-19 จำนวน 450 ราย และเสียชีวิตแล้ว 2 ราย จากการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ก่อให้เกิดความกังวลกับประชาชนในพื้นที่ ทั้งความกังวลจากการติดเชื้อและความกังวลจากผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะตามมา จากจำนวนผู้ติดเชื้อมีจำนวนมากขึ้นและกระจายไปหลายพื้นที่ แต่ด้านมาตรการจำกัดการระบาดกลับมีความเข้มงวดน้อยกว่าทั้งในแง่จำนวนมาตรการและขนาดของพื้นที่ควบคุม ประชาชนจึงจำเป็นต้องมีความรู้และมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองและคนในครอบครัวอย่างเหมาะสม เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดโรคติดเชื้อโควิด-19 แต่หากประชาชนในชุมชนขาดความรู้ที่ถูกต้อง รวมถึงไม่ได้รับข้อมูลอย่างทั่วถึงจะส่งผลต่อการดูแลตนเองและครอบครัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อได้ จนทำให้การแพร่ระบาดขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสร้างความวิตกกังวลและตระหนกหวาดกลัวต่อประชาชนเป็นอย่างมาก

ดังนั้นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวการส่งเสริมสุขภาพของชุมชน จึงได้ดำเนินการสำรวจและสร้างสื่อเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในมาตรการเฝ้าระวัง การตระหนักรู้และการปรับตัวของชุมชนในวิถีใหม่ในช่วงสถานการณ์และหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติเชื้อโควิด-19 เพื่อศึกษาผลกระทบและการปรับตัวสู่ชุมชนวิถีใหม่ของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะ และหาแนวทางการวางมาตรการป้องกันร่วมกันระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวสู่ชุมชนวิถีใหม่ของประชาชนในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) วิเคราะห์ข้อมูลแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ดำเนินการในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ระยะเวลาดำเนินงานระหว่างเดือน.ธันวาคม 2564 ถึงเดือนพฤษภาคม 2565

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ประชากร ได้แก่ ประชากรในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 2,068 คน

กลุ่มตัวอย่าง คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของยามาเน่[4] โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 333 คน สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามพื้นที่เป็นรายหมู่บ้านแล้วสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านตามสัดส่วน

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 จำนวน 11 คน คือ ตัวแทนจากอาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน 2 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน

จำนวน 2 คน นักวิชาการเกษตร จำนวน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. แบบสอบถามการปรับตัวของสมาชิกในครัวเรือในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 สู่การปรับตัวของชุมชนวิถีใหม่

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือใช้ในการวิจัย สร้างแบบสอบถามการปรับตัวของสมาชิกในครัวเรือในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 สู่การปรับตัวของชุมชนวิถีใหม่ มีทั้งข้อคำถามปลายเปิดและข้อคำถามปลายปิด ประกอบด้วย ข้อมูลครัวเรือน ผลกระทบที่ครัวเรือนได้รับการปรับตัวของสมาชิกในครัวเรือนจากสถานการณ์โรคติดเชื้อโควิด-19 สรุปผลกระทบและความสามารถปรับตัวสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 และแนวปฏิบัติชีวิตวิถีใหม่ของครัวเรือน ตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัย และผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความความถูกต้องและครอบคลุมของเนื้อหา และตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ ได้ค่า IOC = 1 และนำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับประชาชนทั่วไป จำนวน 30 คน หาค่า try out ได้ค่า 0.94

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) สร้างจากการศึกษาค้นคว้าทบทวนข้อมูล เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ต่อชุมชน และส่วนที่ 3 การปรับตัวของคนในชุมชนต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ส่วนที่ 4 ชุมชนวิถีใหม่และการดำเนินการเพื่อให้ครอบครัวชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถปรับตัวได้

การสร้าง ตรวจสอบและทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพได้ดำเนินการเริ่มจากศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัย เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลที่ได้ จากการศึกษามาประมวลผลเพื่อกำหนดขอบเขตประเด็นที่ต้องการถาม สร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (consistency) แล้วทำการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้รวบรวมข้อมูลจริง จำนวน 3 คน เพื่อความถูกต้องของการใช้ภาษาและความเข้าใจข้อคำถามของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ออกสำรวจข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากภาคสนามมาตรวจแยกความถูกต้องและครบถ้วน แล้วแยกประเภทข้อมูลตามหน่วยของการวิเคราะห์

ข้อมูลชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์ในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูล การสัมภาษณ์จะดำเนินการอยู่บนหลักการรักษาสิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูลด้วยการป้องกันและเก็บรักษาข้อมูลที่คาดว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายเป็นความลับ และได้ขออนุญาตใช้เครื่องมือบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์เพื่อรักษาเวลาในการบันทึกข้อมูล และมีการตรวจสอบแหล่งข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความแม่นยำและมีความน่าเชื่อถือโดยพิจารณาจากแหล่งข้อมูลบุคคลที่ต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ นำแบบสอบถามที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่างในภาคสนามมาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนในเบื้องต้นตามที่กำหนดไว้ในการจัดทำสมุดรหัสตัวแปรจัดทำโครงสร้างฐานข้อมูลและนำข้อมูลที่ตรวจสอบแล้วเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์หลังจากตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ด้วยค่าสถิติที่เหมาะสมตามลักษณะ ต่าง ๆ ของข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อให้ทราบถึงลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) เป็นต้น

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การจัดทำข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล ดำเนินการจัดกลุ่มข้อมูลโดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจัดเป็นระเบียบ เรียบเรียงข้อมูลและจัดลำดับตามเนื้อหาที่ต้องการ แล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องโดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าชิงคุณภาพ (Triangulation) คือการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล ด้านทฤษฎี และด้านวิธีรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytical induction) ตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงบรรยายโดยการประมวลข้อสรุปที่ได้ในพื้นที่ทำการวิจัย และสรุปผลออกมาโดยวิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์และฉันทามติ

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลกระทบของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า

ด้านที่ 1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	เพิ่มขึ้น		ลดลง		ไม่มีผลกระทบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รายได้	15	4.50	225	67.57	93	27.93
2. การจับจ่ายใช้สอย	194	58.26	58	17.42	81	24.32
3. ภาระหนี้สินในระบบ	92	27.63	46	13.81	195	58.56
4. ภาระหนี้สินนอกระบบ	52	15.62	36	10.81	245	73.57
5. เงินออม	19	5.71	143	42.94	171	51.35

จากตารางที่ 1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ พบว่า ส่วนใหญ่รายได้ลดลงร้อยละ 67.57 ค่าใช้จ่ายในการ จับจ่ายใช้สอยเพื่อการอุปโภคบริโภคสินค้าต่างๆเพิ่มขึ้นร้อยละ 58.26 ภาระหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบไม่มีผลกระทบร้อยละ 58.56 และ73.57 เงินออมส่วนใหญ่ลดลงร้อยละ 42.94

ด้านที่ 2 ผลกระทบด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต

ตารางที่ 2 ผลกระทบด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตของพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลกระทบทางสุขภาพ	เพิ่มขึ้น		ลดลง		ไม่มีผลกระทบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สมาชิกในครัวเรือนของท่านมีการป้องกันการติดเชื้อและดูแลสุขภาพ	298	89.49	7	2.10	28	8.41
2. ผลกระทบทำให้สมาชิกในครัวเรือน ของท่านมีความเครียด/วิตกกังวล	257	77.18	13	3.90	63	18.92

จากตารางที่ 2 ผลกระทบด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต พบว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ทำให้สมาชิกในครัวเรือนมีการป้องกันการติดเชื้อและดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้นร้อยละ 89.49 มีการป้องกันการติดเชื้อ และดูแลสุขภาพลดลงเล็กน้อยเพียงร้อยละ 2.10 ไม่มีผลกระทบร้อยละ 8.41 และการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ก่อให้เกิดผลกระทบทำให้สมาชิกในครัวเรือนมีความเครียด/วิตกกังวลเพิ่มขึ้น ร้อยละ 77.18 ลดลง ร้อยละ 3.90 ไม่มีผลกระทบร้อยละ 18.92

ด้านที่ 3 ผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 3 ผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม	บ่อยครั้ง		มีบางครั้ง		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว	1	0.30	47	14.11	285	85.59
2. ความรุนแรงในครอบครัว	0	0.00	15	4.50	318	95.50
3. การถูกล้อเลียน/ทำให้อับอาย/ถูกรังเกียจจากผู้อื่น	0	0.00	18	5.41	315	94.59
4. วิตกกังวลในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4	1.20	123	36.94	206	61.86
5. วิตกกังวลในการไปเกี่ยวข้องกับบุคคลรอบข้าง	6	1.80	118	35.44	209	62.76
6. การทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครัวเรือน	54	16.22	132	39.64	147	44.14
7. การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนเช่นงานบุญประเพณี	18	5.41	212	63.66	103	30.93
8. การพบปะกับเพื่อนบ้าน/คนในชุมชน (ทั่วไป)	21	6.31	201	60.36	111	33.33
9. การทำกิจกรรมสังสรรค์	8	2.40	118	35.44	207	62.16

จากตารางที่ 3 ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีผลกระทบ ส่วนที่มีผลกระทบมากบางครั้งที่สุดคือการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น งานบุญประเพณี ได้รับผลกระทบบางครั้ง ร้อยละ 63.66 รองลงมาคือการพบปะกับเพื่อนบ้าน/คนในชุมชน (ทั่วไป) ร้อยละ 60.36 ส่วนที่มีผลกระทบมากบ่อยครั้งที่สุดคือ การทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครัวเรือนได้รับผลกระทบบ่อยครั้งมากที่สุด ร้อยละ16.22 รองลงมาคือการพบปะกับเพื่อนบ้าน/คนในชุมชน (ทั่วไป) ร้อยละ 6.31

ด้านที่ 4 ผลกระทบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 4 ผลกระทบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลกระทบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	มากขึ้น		เท่าเดิม		น้อยลง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โทรทัศน์	211	63.36	116	34.83	6	1.80
2. ไลน์ (Line)	120	36.04	185	55.56	28	8.41
3. เฟซบุ๊ก (Facebook)	109	32.73	177	53.15	47	14.11
4. เว็บไซต์ (Website)	76	22.82	185	55.56	72	21.62
5. อินสตราแกรม (Instagram)	54	16.22	186	55.86	93	27.93
6. ครอบครัว/ญาติ/เพื่อน	109	32.73	198	59.46	26	7.81
7. เสียงตามสาย	167	50.15	154	46.25	12	3.60
8. เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ	157	47.15	168	50.45	8	2.40
9. วิทยุ	110	33.03	176	52.85	47	14.11
10. ผู้นำชุมชน /อสม.	202	60.66	124	37.24	7	2.10
11. เพื่อนบ้านในชุมชน	102	30.63	156	46.85	75	22.52

จากตาราง 4 ผลกระทบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่าส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงเท่าเดิม โดยเข้าถึงครอบครัว/ญาติ/เพื่อนเท่าเดิมมากที่สุด แหล่งข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงมากขึ้นมากที่สุดคือ โทรทัศน์ ร้อยละ 63.36 รองลงมาคือ ผู้นำชุมชน/อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ร้อยละ 60.66 และเสียงตามสาย ร้อยละ 50.15 ส่วนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงน้อยลงมากที่สุดคืออินสตราแกรม (Instagram) ร้อยละ 27.93 รองลงมาคือเพื่อนบ้านในชุมชน ร้อยละ 22.52 และเว็บไซต์ (Website) ร้อยละ 21.62 ตามลำดับ

ด้านที่ 4 ผลกระทบด้านการศึกษา

ตารางที่ 5 ผลกระทบด้านการศึกษาของพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลกระทบด้านการศึกษา	มากขึ้น		น้อยลง		ไม่มีผลกระทบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. นักเรียน/นักศึกษาต้องเรียนออนไลน์	189	56.76	4	1.20	140	42.04
2. ผู้ปกครองต้องหยุดงานเพื่อดูแลบุตรหลานที่หยุดเรียน	56	16.82	8	2.40	269	80.78
3. ผู้ปกครองต้องซื้ออุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยีเพิ่ม	132	39.64	6	1.80	195	58.56
4. ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่ม	153	45.95	2	0.60	178	53.45
5. เด็กมีพฤติกรรมติดสื่อ/เกม/มือถือ	127	38.14	10	3.00	196	58.86
6. เด็กเรียนไม่ทันเพื่อน	102	30.63	12	3.60	219	65.77
7. เด็กต้องเรียนซดเซย	130	39.04	6	1.80	197	59.16

จากตาราง 5 ผลกระทบด้านการศึกษาเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เมื่อเทียบกับสภาวะ ปกติ พบว่าผลกระทบด้านการศึกษาทุกข้อส่วนใหญ่ไม่มีผลกระทบ ข้อที่ไม่มีผลกระทบมากขึ้นมากที่สุดคือ ผู้ปกครองต้องหยุดงานเพื่อดูแลบุตรหลานที่หยุดเรียน ร้อยละ 80.78 รองลงมาคือเด็กนักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อน ร้อยละ 65.77 โดยผลกระทบด้านการศึกษาที่มากขึ้นคือนักเรียน/นักศึกษาต้องเรียนออนไลน์ ร้อยละ 56.76 รองลงมาคือผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่ม เช่น ค่าอินเทอร์เน็ตรายเดือน ร้อยละ 45.95ผู้ปกครองต้องซื้ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีเพิ่ม ร้อยละ 39.64

ส่วนที่ 2 การปรับตัวของประชาชนสู่ชุมชนวิถีใหม่ ในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่าประชาชนมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ดังนี้

1. การปรับตัวด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีพได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหารายได้เสริมจากงานประจำที่ตนเองเคยทำอยู่ซึ่งปัจจุบันรายได้ของประชาชนลดลงมาก รวมทั้งพยายาม หาวิธีการในการลดรายจ่ายของตนเองให้น้อยลง เช่น ปลูกพืชผักสวนครัวที่สามารถใช้พื้นที่ของตนเองที่มีอยู่ใน การดำเนินการ หารายได้จากการขายของออนไลน์ ลดการรับประทานอาหารนอกบ้าน รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องมีค่าใช้จ่ายจะพิจารณาเป็นพิเศษ หากไม่จำเป็นก็จะหลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้เกิดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

2. การปรับตัวด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต การปรับตัวด้านสุขภาพประชาชนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการ โดยเฉพาะการสวมหน้ากากอนามัยและการใช้เจลแอลกอฮอร์ระมัดระวังในการ อยู่ร่วมกันมากขึ้น รวมไปถึงการใช้พื้นที่สาธารณะ เว้นระยะห่าง ซึ่งให้ความใส่ใจในเรื่องของสุขอนามัยมากขึ้น การปรับตัวด้านสุขภาพจิต เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องก็ทำให้คลายความวิตกกังวลลงได้บ้างส่วนหนึ่งใน ประเด็นของการแพร่ระบาด มีการติดตามข่าวสารจากหลากหลายช่องทาง แต่ความวิตกกังวลที่ยังคงอยู่จะเป็น ด้านเศรษฐกิจมากกว่า อาทิ รายได้ไม่พอรายจ่าย ส่งผลต่อการชำระหนี้สิน การส่งเสียบุตรหลานในการเล่าเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีความกังวลด้านนี้

3. การปรับตัวด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม มีการรวมกลุ่มกันลดน้อยลงจะรวมกลุ่มกันเฉพาะประเพณีที่มีความสำคัญเท่านั้นและปฏิบัติตามกฎระเบียบของภาครัฐ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 อยู่บ้านพักอาศัยมากขึ้นหากไม่มีความจำเป็นจะไม่เดินทางไปไหน พฤติกรรมในการใช้จ่ายเปลี่ยนแปลงไปโดยหัน มาใช้ระบบออนไลน์มากขึ้น ปรับตัวให้เข้ากับนโยบายภาครัฐการใช้แอพพลิเคชั่นต่าง ๆ ที่ภาครัฐกำหนดให้หน่วยงานหรือผู้นำชุมชนหากมีความจำเป็นต้องประชุมร่วมกันก็จะพิจารณาในการประชุมออนไลน์มากขึ้น เพื่อลดการชุมนุมร่วมกัน ในด้านของความสัมพันธ์กับคนในชุมชนพบว่าส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวได้มีเวลาอยู่ด้วยกันมากขึ้น ใช้เวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในบ้านมากขึ้นมีเวลาพูดคุยกันมากขึ้น

4. การปรับตัวด้านเทคโนโลยี ส่วนใหญ่ปรับตัวมาใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารข้อมูลกันมากขึ้น
หลัก ๆ คือผ่านแอพพลิเคชั่นต่างโดยเฉพาะที่รัฐบาลกำหนด เช่น ไทยชนะ เป๋าตังค์ หมอชนะ เป็นต้น หากเป็นการสื่อสารจะผ่านไลน์แอพพลิเคชั่นเป็นหลักหน่วยงานต่าง ๆ ปรับรูปแบบวิธีการให้บริการที่มีความสะดวก รวดเร็วในการให้บริการผ่านระบบออนไลน์ ทำให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่ายมากยิ่งขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องพบเจอซึ่ง ช่วยในเรื่องของการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ได้เป็นอย่างดี

5. การปรับตัวด้านการศึกษา มีการปรับมาใช้รูปแบบการเรียนการสอนระบบออนไลน์ควบคู่ไปกับ

การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อให้การเรียนสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้ แต่ยังมีอุปสรรคเนื่องจากนักเรียนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ ด้วยสภาวะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน อีกทั้งในบาง พื้นที่อินเตอร์เน็ตหมู่บ้านหรือของตำบลก็ยังไม่มีประสิทธิภาพที่ดีพอในการเรียนการสอน ในบางโรงเรียนผู้สอน จำเป็นที่จะต้องไปพบนักเรียนเพื่อนำสื่อการเรียนการสอนไปให้และติดตามทำความเข้าใจเพื่อให้ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนดีที่สุดเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลกระทบของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโรคติดเชื้อโควิด -19 ในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า นักเรียน/นักศึกษาต้องเรียนออนไลน์ ทำให้ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่ม เช่น ค่าอินเทอร์เน็ตรายเดือน ต้องซื้ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีเพิ่มผลกระทบดังกล่าวเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ซึ่งเป็น โรคติดต่อจากคนสู่คนที่มีความรุนแรงจนทำให้รัฐบาลประกาศขอความร่วมมือให้หน่วยงานต่างๆ งดการรวมกลุ่มจนทำให้ประชาชนต้องทำงานที่บ้าน ทำให้ประชาชนมีรายได้ลดลงและมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น ส่งผลให้ประชาชนมีความวิตกกังวลต่อการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระพงษ์ ทศวัฒน์ และปิยะกมล มหิวรรณ[5] ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชนและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลต่อณภาพชีวิตทางสังคม และส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก และทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุข ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านสุขภาพจิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษม์ กิตติประภัสร์ และคณะ[6] ที่ศึกษา ผลกระทบทางสังคมจากการระบาดของเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 และวิกฤตเศรษฐกิจ ผลการศึกษา พบว่าการระบาดของเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 มีผลกระทบต่อผู้มีรายได้น้อยและคนจนมาก โดยเฉพาะในช่วงที่มีการปิดเมืองที่ผลกระทบมีขนาดมากที่สุด และเมื่อหลังจากมีการเปิดเมืองหรือคลายล็อคแล้วผลกระทบก็ยังคงอยู่ไม่ว่าจะเป็นการลดลงของรายได้ การตกเกณฑ์เป็นคนจนใหม่ การตกงาน การเป็นหนี้ การลดลงของรายจ่ายน้อยกว่าการลดลงของรายได้ ทำให้สัดส่วนของรายจ่ายต่อรายได้ของครัวเรือนสูงกว่าก่อนหน้าที่จะมีมาตรการควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 จึงทำให้ภาระหนี้ของครัวเรือนมีแนวโน้มที่สูงขึ้น สวนทางกับการออม ที่มีแนวโน้มติดลบมากขึ้น

2. การปรับตัวของประชาชนสู่ชุมชนวิถีใหม่ในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาชนมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ดังนี้ มีการปรับมาใช้ระบบออนไลน์ การปรับตัวของประชาชนนั้นเกิดจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทางสังคมอันเนื่องมาจากการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ทำให้ประชาชนจำเป็นต้องปรับตัวให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะการปรับตัวทางเศรษฐกิจที่ประชาชนให้ความสำคัญกับการลดค่าใช้จ่าย และการหารายได้เพิ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อวาทิพย์ แว[7] ที่ได้ศึกษาโควิด-19 กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้ ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมีความรู้และความเข้าใจที่ ถูกต้องเกี่ยวกับช่องทางการแพร่กระจายของเชื้อเพียงเล็กน้อย มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการสวมใส่หน้ากากอนามัยอย่างถูกวิธีมาก ประชาชนส่วนใหญ่สามารถค้นหาหรือเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ทันที และประชาชนส่วนใหญ่สามารถค้นหาหรือเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย ประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอจากหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ บุคลากรด้านสุขภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระใบฎีกากิตติพงษ์ สีลสุทฺโธ และสุชน ประวัติดี[8] ได้ศึกษาการปรับ

พฤติกรรม สุขภาวะองค์รวมของมนุษย์ในสังคมไทยกับโรคติดเชื้อโควิด -19 ตามหลักพุทธจิตวิทยา ผลจากการปรับพฤติกรรมตามหลักภาวนา 4 คือ การพัฒนาประกอบด้วยการพัฒนาร่างกายให้แข็งแรง ไร้โรค มีสุขภาพดีการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมให้เป็นไปด้วยดี ไม่ก่อการเบียดเบียน ไม่ทำความเดือดร้อนต่อผู้อื่น และสังคม การพัฒนาจิตใจให้มีคุณสมบัติดีงามพรั่งพร้อมมีเมตตา มีความรักความเป็นมิตร มีกรุณา อยากช่วยเหลือปลดเปลื้องความทุกข์ของผู้อื่น พัฒนาปัญญาคือพัฒนาความรู้ความเข้าใจของตนเอง ให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริง และใช้ความรู้แก้ปัญหาทำให้เกิดสุขได้ ด้วยการป้องกันตัวเองและช่วยป้องกันไม่ให้ไวรัสโคโรนา (COVID- 19) แพร่กระจายสู่คนอื่นได้ด้วยวิธีล้างมือบ่อย ๆ หลีกเลี่ยงการพบปะใกล้ชิดระยะ 1 เมตร ควรใส่หน้ากากอนามัยอยู่บ้านและกักตัวเองให้ห่างจากคนอื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธานี กล่อมใจ, จรรยา แก้วใจบุญ และทักษิกา ชัชวรัตน์[9] ได้ศึกษาความรู้และพฤติกรรมของประชาชนเรื่องการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019 ผลการศึกษา พบว่าพฤติกรรมการป้องกันโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อที่มีคะแนนน้อยคือล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ความเข้มข้นอย่างน้อย 70 % เมื่อต้องออกไปที่สาธารณะ ล้างมือทำความสะอาดด้วยสบู่ทุกครั้งหลังสัมผัสเงินเหรียญหรือธนบัตร ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้และมีพฤติกรรมการป้องกันโรคในระดับมาก แต่ยังพบรายข้อที่มีค่าคะแนนน้อยซึ่งอาจส่งผลให้มีการแพร่กระจายของโรคได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านการรับรู้ข่าวสารและการใช้เทคโนโลยี ภาครัฐและเอกชนช่วยเหลือในการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับโรคและการป้องกันในทุกช่องทาง และควรเพิ่มการดำเนินการป้องกันควบคุมโรค ติดเชื้อโควิด-19 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน

2. ด้านเศรษฐกิจ ภาครัฐควรใช้มาตรการช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าครองชีพโดยการควบคุมราคาสินค้า อุปโภค บริโภคให้มีความเหมาะสม อาจลดราคาสินค้าบางชนิดที่มีความจำเป็นต่อประชาชน เช่น ข้าวสาร อาหารแห้งเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่าย

3. ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมสร้างอาชีพภายในชุมชน โดยการสร้างกลุ่มอาชีพให้เป็นอาชีพเสริม แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มรายได้ เช่น ส่งเสริมการผลิตสินค้าชุมชน และส่งเสริมกิจกรรมสร้างรายได้ จากช่องทางต่าง ๆ เช่น การค้าขายออนไลน์

4. ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ภาครัฐควรส่งเสริมสุขภาพของประชาชนเพื่อป้องกันโรค โดยการแจกหน้ากากอนามัยให้ทั่วถึงในชุมชน ส่งเสริมให้คนในชุมชนหันมาออกกำลังกาย โดยมีระยะห่างและความ ปลอดภัย ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลการปฏิบัติเพื่อดูตนเองให้ปลอดภัยจากโรค

5. ด้านการศึกษา ภาครัฐควรส่งเสริมเทคโนโลยีการศึกษาแก่โรงเรียนเพื่อให้มีความพร้อมในการ
จัดการเรียนการสอนออนไลน์ และควรมีการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้เรียนทุกระดับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องถึงแนวทางและวิธีการในการช่วยเหลือประชาชนที่มีระดับการปรับตัวน้อย เพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยให้ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมั่นคง

2. ควรมีการศึกษาต่อเนื่องถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบของการปรับตัวของประชาชนเพื่อการนำไปใช้และเป็นประโยชน์ในงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. กฤษฎา บุญชัย และคณะ. (2563). การประเมินความเสียหาย ผลกระทบและการปรับตัวของชุมชนท้องถิ่นต่อ ภาวะโรคระบาด COVID 19. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
2. โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2563). มานุษยวิทยากับโรคระบาด: โควิด-19 โรคอุบัติใหม่กับงานวิจัยทางมานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
3. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านมะโบ่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม. (2565).มหาสารคาม. ออนไลน์สืบค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2565.
4. Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd Ed). New York : Harper and Row Publications.
5. ธีระพงษ์ ทศวัฒน์ และปิยะกมล มหิวรรณ. (2563). การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชนและการ ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19). วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์. 7 (9). 40-55.
6. เสาวลักษม์ กิตติประภัสร์ และคณะ. (2563). ผลกระทบทางสังคมจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019(COVID-19) และวิกฤตเศรษฐกิจ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
7. อวาทิพย์ แว. (2563). COVID-19 กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้. วารสารสมาคม วิชาชีพสุขศึกษา. 35 (1). 24-29.
8. พระใบฎีกากิตติพงษ์ สีลสุทโธ และสุชน ประวัติดี. (2563). การปรับพฤติกรรมสุขภาวะองค์รวมของมนุษย์ใน สังคมไทยกับโรคโควิด 19 ตามหลักพุทธจิตวิทยา. วารสารมหาจุฬาวิชาการ. 7 (3). 85-96. แหล่งที่มา: http://gishealth.moph.go.th/pcu/admin/pcu.php?code=05026
9. ธานี กล่อมใจ จรรยา แก้วใจบุญ และทักษิกา ชัชวรัตน์. (2563). ความรู้และพฤติกรรมของประชาชนเรื่องการ ป้องกันตนเอง จากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019. วารสารการพยาบาล การสาธารณสุขและการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา. 21 (2). 29-39.